No. 1167 Zaterdag 12 Mei 1906. 23ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

OPENINGSREDE

VAN DEN H. E. G. HEER

Gouverneur van Curaçao,

Jhr. J. O. de Jong van Beek en Donk.

Mijne Heeren!

Het voorrecht waardeerende, dat mij wederom te beurt valt, mij in Uw midden te bevinden, ten einde gevolg te geven aan art. 77 van het Reglement op het beleid der Regeering in de kolonie Curaçao wensch ik, alvorens over te gaan tot het openen Uwer vergadering voor het zittingjaar 1906|1907 niet na te laten met erkentelijkheid te gedenken de aan de kolonie bewezen diensten en de medewerking ondervonden van de zijde van Uwe voorgangers tot zij in den loop van het zooeven gesloten zittingjaar gemeend hebben als zoodanig hunne opdracht te hebben moeten nederleggen, zoomede Uw besluit om in bijzondere omstandigheden Uwe krachten aan de belangen der kolonie te hebben blijven of te zijn gaan wijden. Tevens zij het mij vergund Uwen Voorzitter en Onder-Voorzitter mijn gelukwenschen aan te bieden met het hernieuwd bewijs van vertrouwen van Hare Majesteit de Koningin, ondervonden bij hunne heden ingaande herbenoeming, zoomede het reeds op ondervinding gegronde vertrouwen te uiten, dat met onderlinge waardeering van het ernstig streven; dat zoowel U als mij bezielt om werkzaam te zijn in het belang der kolonie, veel moge worden tot stand gebracht, dat zal leiden tot haren duurzamen vooruitgang.

Belangrijke wetgevende arbeid werd door U in korte spanne tijds reeds verricht; aan nog twee aanhangige ontwerp-verordeningen, waarbij de belangen van het onderwijs en de scheepvaart betrokken zijn, is Uw aandacht reeds gewijd; voor meerdere ontwerpen zal die gevraagd worden.

Het voornemen bestaat om de medewerking van Uwen Raad in dit zittingjaar in te roepen voor de behandeling van een aantal ontwerp-verordeningen bevattende de herziening van het belastingstelsel, waarvan de hoofdstrekking zal zijn, behalve eene wetgeving meer overeenkomstig de eischen des tijds, de afschaffing of belangrijke vermindering van heffingen, die nu te zwaar op enkelen drukken of door belemmeringen van handel en verkeer de oeconomische ontwikkeling der kolonie in den weg staan, gepaard aan een equivalent op een billijke wijze, gelijkmatig over allen te verdeelen; daartoe zal in hoofdzaak herziening noodig zijn van de verordening regelende de grondbelasting, de reglementen op den in-, uit- en doorvoer, de zegelbelasting, het accijnsrecht, het successierecht, de rijtuig belasting en die op de loterijen.

Het ligt mede in de bedoeling om voorstellen te doen tot wettelijke bepalingen ter behoorlijke instandhouding van thans allerwege gemaakte en van het in de naaste toekomst nog aanmerkelijk te vermeerderen aantal dammen, zoomede om U ter goedkeuring aan te bieden ontwerpen noodig geoordeeld in verband met de vooruitzichten op de ontginning van de zwavelmijnen op Saba.

Een terugblik slaande op den algemeenen toestand der kolonie, dan kan tot mijn leedwezen niets anders gezegd worden dan dat deze over het algemeen voor velen niet gunstig was, zelfs de als regel goede gezondheidstoestand liet, vooral in het laatste deel van het vorig jaar, te wenschen over, meerdere omstandigheden wijzen dan ook op het doorleven eener crisis in de kolonie.

Weer andere omstandigheden daarentegen toonen ons gelukkig ook teekenen van herleving.

De steun en belangstelling van het Moederland zijn onverflauwd, de inkomsten geven niettegenstaande de achteruitgang van eenige middelen, aanleiding om, dooreengenomen, eerder een stijging dan een daling te doen verwachten; phosphaat- en aloëprijzen zijn toegenomen, de hoedenindustrie breidt zich uit en wordt verbeterd, exploratie naar nieuwe phosphaatbeddingen en zwavelmijnen heeft plaats, verbreiding en verbetering der dividivi-cultuur wordt ter hand genomen, er wordt gewerkt aan het beletten van het nutteloos afstroomen van het voor de kolonie zoo waardevolle regenwater, plannen bestaan voor sisalondernemingen, de katoenaanplant op de Bovenwindsche eilanden belooft gunstige uitkomsten, de scheepvaart neemt eer toe dan af, mede tengevolge van het weder mogelijke tot overscheping van goederen afkomstig van elders en bestemd voor Venezuela.

Mogen deze teekenen bestendigen, de handel in gezonde banen zich ontwikkelen en uitbreiden en de productie van den bodem toenemen.

Met deze wenschen, Mijne Heeren, roep ik, in het volste vertrouwen op Uw onvermoeide toewijding, Uwen onmisbaren steun en medewerking in.

Dat Uw arbeid, onder des Allerhoogsten zegen, rijke vruchten in het belang der kolonie drage.

Ik heb de eer, Mijne Heeren, de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1906|1907 te openen.

Leve de Koningin!"

Een ieder, die het wagen durft, de op en in elkander gedrongen zinnen dezer rede te ontwarren, zal aanstonds gevoelen, dat ditmaal bij de opening van den Kolonialen Raad de positie van den Gouverneur verre van benijdbaar was.

De Gouverneur zat werkelijk in een zeer moeilijk parket. De ontslagname van 11 leden van den Kolonialen Raad kon niet onbesproken blijven. Maar hoe zich hierover uit te laten?

Ieder woord van goed- of afkeuring werd voorzichtig vermeden, het feit eenvoudig medegedeeld, zonder meer, zelfs geen spijt uitgedrukt over hun heengaan.

Met zeer veel zeemanskunst werden hier verschillende klippen behendig vermeden, niet echter zonder onverwachte, soms onnatuurlijke zwenkingen, om maar zoo spoedig mogelijk, die gevaarvolle draaikolken uit te zeilen. Bij dien plotselingen overgang van den ouden op den nieuwen Raad komt onze arme taal wel wat in het gedrang. Een „BESLUIT om in bijzondere omstandigheden zijn krachten aan de belangen der kolonie *te hebben* blijven of te *zijn* gaan wijden", is onbestaanbaar. Door *hebben* en *zijn* weg te laten begrijpt men, dat het besluit bedoeld werd van den Voorzitter en Ondervoorzitter om te blijven en niet heen te gaan, zooals de anderen, en dat der nieuwe leden om, eenmaal gekozen zijnde, ook hun krachten in te spannen in het belang der Kolonie.

Van harte sluiten wij ons aan bij den wensch, dat veel moge worden tot stand gebracht, wat leiden zal tot duurzamen vooruitgang onzer Kolonie.

Nu de Inkomstenbelasting reeds tot stand kwam en bereids werd ingevoerd, moet de verdere herziening van geheel ons belastingstelsel volgen. Ver-

Feuilleton.

Gloeilicht en nog wat.

De tegenwoordige tijd wordt dikwijls verlicht genoemd en is het zeker in dien zin, dat er thans grooter vraag naar licht is dan nog maar zeer korten tijd te voren het geval was.

Nog geen 20 jaren geleden droomde men niet van de lichteffekten die tegenwoordig in de straten en in de huizen te zien zijn. Na de vele verbeteringen in de verschillende lampensoorten, begon men ook de petroleum meer en meer te zuiveren, totdat ten slotte in *Luz Diamante* wel de hoogste volmaaktheid schijnt bereikt.

Toen kwam het electrische licht. In de Siemens-dynamo ontstond een concurrent, die dreigde de geheele petroleum-verlichting omver te werpen en te vernietigen. Want wat aan te vangen wanneer iedereen zich met welgevallen zou wenden tot het schoone, geheimzinnige electrische gloeilicht, door een vingerdruk ontstoken en uitgedoofd, wanneer de electrische booglamp als een kunstzon de straten en pleinen 's avonds daghelder zou verlichten.

Zoo zou het ook zeker gegaan zijn, wanneer het electrisch licht goedkooper ware en beter voldeed en wanneer ook hier niet bekend ware geworden, dat er een man gekomen is, die door zijne denkkracht alles anders heeft doen worden. Die man was Dr. Carl. Auer, ridder van Welsbach.

Het was reeds geruimen tijd bekend, dat kalk in staat was een fel wit licht uit te stralen, wanneer het door een zeer heete vlam verhit werd. Zoo'n vlam is onder anderen de zuurstofwatervlam, die tegenwoordig zoo veelvuldig gebruikt wordt om ijzer met ijzer te soldeeren en waarvan de fabriek „Oxygenium" te Schiedam de beide bestanddeelen waterstof en zuurstof vervaardigt en in stalen cylinders samengeperst verzendt. Zoo'n vlam tegen een stuk kalk geblazen riep een verblindend wit licht te voorschijn naar den uitvinder genaamd Drummond's kalklicht en gebruikt om lichtbeelden te projecteeren bij het houden van lezingen. Ook de Engelsche marine heeft het voor zoeklichten gebruikt. Een groote beteekenis had het niet; de verlichting was te omslachtig en te kostbaar om van algemeen belang te wezen.

In de tachtiger jaren der vorige eeuw ontdekte genoemde Auer, dat er stoffen waren, die veel beter en krachtiger dan kalk dit felle wonderlijke licht uitstraalden en dat die verhitting ook niet zoo groot behoefde te zijn, ja, dat de vlam van steenkolen-acyteleen-, naphtagas hiertoe voldoende was. Dat wil zeggen: de blauwe vlam. Wat is dat? Wanneer men gas laat branden vertoont zich een lichtende vlam. Waanneer men echter eerst het gas met lucht vermengt, dan bracht het gas een blauwe, nauwelijks zichtbare vlam, geeft roet af en heeft een hoogen hittegraad. Zulk een vlam ziet men bijvoorbeeld aan een goed gaskomfoor. Dit was ook de vlam die Auer van Welsbach gebruikte voor zijn jarenlange onderzoekingen, onderzoekingen met allerlei zeldzame en gedeeltelijk nog onbekende stoffen. Uit allerlei mineralen zocht hij en scheidde hij de stoffen af met de wonderlijke lichtende eigenschappen, gedurende jaren van zwaren en vlijtigen arbeid. Ten slotte trad hij voor het voetlicht met zijne ontdekking, die de wereld veroveren zou. Uit het in Brazilië slechts op weinige plaatsen voorkomende Monarietzand, een zwaar grof donker zand, had hij afgescheiden de nieuw ontdekte thoriumaarde. Die aarde opgelost in sterk salpeterzuur, met die oplossing een katoenen weefsel goed drenken, het weefsel drogen en dit een passenden vorm geven, de vorm van het gloeikousje, dan het weefsel verbranden, zoo verkreeg Auer een geraamte van zuivere thoriumaarde, dat juist paste over de blauwe gasvlam, zoodat een fel wit licht begon te glansen, feller dan ooit zoo'n kleine gasvlam uitgestraald had. Fel ja, maar wit? Neen, groen. Al wie zich in dit vale groene licht vertoonde, zag er uit als een uit het graf verrezene En dan: de kousjes braken om een haverklap en weg was de geheele verlichting. De electriciteitsmaatschappijen, die juist zoo mooi uit den bodem begonnen op te schieten, herstelden zich van den eersten schrik. Een schrik bij een maatschappij uit zich altijd in een dalen der aandeelen. De aandeelen gingen dus weer omhoog. Maar niet voor niets had Auer jaren lang gezocht. Spoedig kwam de tweede Auerkous, deze keer niet met groen, maar met wit licht, mooi wit. Een tweede onbekende stof werd door hem gevonden, de

schillende bestaande belastingen zullen worden afgeschaft, of verminderd, nieuwe worden ingevoerd, om het geheele stelsel meer in overeenstemming te brengen met de eischen des tijds, en meer gelijkmatige verdeeling te verkrijgen der lasten, waardoor handel en scheepvaart vrijer zullen worden en aldus de economische ontwikkeling onzer eilanden beter bevorderd.

Het zittingjaar 1906|1907 belooft dus een allerbelangrijkst jaar te zullen worden, waarin de Kol. Raad veel en gewichtig werk zal moeten verrichten.

Geheel nieuw zal worden een wettelijke bepaling, (een boete- of strafvordering, of het benoemen van dijkgraven?) om behoorlijke instandhouding van dammen te verzekeren.

Kwam er nu ook maar een wettelijke bepaling om de eenigste volksnijverheid, die hier bestaat, de hoedenindustrie, flink uit te breiden en te verbeteren? Wij begrijpen maar niet, dat het Gouvernement hieraan zoo weinig aandacht schenkt. En toch zoude het een afdoend middel wezen om veel armoede tegen te gaan, ja zelfs eenigen welstand te brengen onder het volk.

Landbouw en nijverheid behooren bij elkander, vullen elkander aan en steunen elkander.

Het opwerpen en in stand houden van dammen is een uitstekend werk, dat wij niet genoeg kunnen prijzen en aanmoedigen. Een ieder verheugt zich er ten zeerste over, dat het Bestuur daaraan zijn volle aandacht heeft gewijd. Ook verbreiding en verbetering der sisal- en der divi-divicultuur zal zeer zeker practisch medewerken om den landbouw meer algemeen te maken. Maar waarom nu ook niet wat meer, gelet op de nijverheid des volks? Kan de hoedenindustrie zich wel uitbreiden en verbeteren bij zulk een geringen steun als tot dusverre gegeven werd?

En nu bedoelen wij volstrekt niet op de eerste plaats den financieelen steun, ofschoon een flinke subsidie een der voorwaarden is om de ontwikkeling en regeling dezer industrie wat aan den gang te helpen.

Op dorre, droge eilanden, als Curaçao, Bonaire en Aruba, moet men minstens naast landbouw ook nijverheid aanmoedigen. Wij spreken nu nog niet eens van het invoeren van een nieuwe industrie, maar bepalen ons alleen tot het in stand houden en uitbreiden van een reeds bestaande. Vooral, daar de hoeden industrie, zoo dicht aansluit bij den den landbouw en het aankweeken van palmen dringend eischt, zoodat hier werkelijk landbouw en nijverheid elkander zouden aanvullen en steunen.

Verder zouden wij willen vragen, of er nu nog geen kans op is, dat onze scheepjes van 50 en 40 ton weder uit kunnen zeilen naar Colombia en Venezuela, en de scheepvaart van Aruba en Bonaire naar Venezuela weder geopend zal worden. Het spijt ons zeer, dat van deze belemmerende bepalingen, reeds 8 maanden van kracht, met geen enkel woord melding werd gemaakt. Het Bestuur zal aan dit alles toch wel zijn aandacht schenken? Het is voor onze bevolking van zeer groot gewicht.

Met volle instemming herhalen wij den wensch, dat de arbeid van Gouverneur en Koloniale Raad onder des Allerhoogsten zegen rijke vruchten moge dragen in het belang onzer dierbare Kolonie.

DE PROEF OP DE SOM.

Ofschoon het door de regeerende en toongevende kringen in Frankrijk als een uitgemaakte zaak wordt beschouwd, dat de christelijke zedeleer als een totaal verouderd en nietswaardig stelsel overboord geworpen en gevoeglijk door de nieuw uitgevonden „onafhankelijke moraal" vervangen kan worden, schijnt omtrent dit vraagstuk toch hier en daar nog eenige twijfel te bestaan.

Ten minste het tijdschrift „la Revue" achtte het kort geleden nog van belang, voor zijn lezers de vraag op te werpen of het mogelijk is uitsluitend op de rede een voor het volk geldende zedeleer te grondvesten.

Het onderwierp die vraag aan het oordeel van verschillende op het oogenblik in Frankrijk gezag hebbende mannen, en gelijk het in de tegenwoordige omstandigheden te verwachten was, sprak het meerendeel zich uit voor de mogelijkheid van een zedeleer zonder God.

Zij verzekerden namelijk, dat de moderne wetenschap op zich zelf in staat is, een zedeleer samen te stellen, die hun verkieslijk schijnt boven de moraal, welke op den christelijken godsdienst steunt.

Maar ook de tegenovergestelde meening vond bij dit onderzoek enkele overtuigde vertegenwoordigers, zooals de heeren Brunetiére, Méziéres en vooral Anatole Laroy-Beaulieu, een van degenen, die zijn meening met de krachtigste beweegredenen staafde.

Ook waren er, die zich van de dommen hielden en verklaarden er niets van te weten. Zoo b. v. Jules Lemaître, die op de gestelde vraag dit kinderachtig antwoord gaf: „Ik weet het niet, ik vrees van neen." Zoo ook de heer Faquet, die de vraag nog altijd „bestudeert", zonder nog tot een besluit te hebben kunnen komen.

Die antwoorden zullen te Parijs misschien geestig zijn gevonden, elders zal men er waarschijnlijk anders over denken.

Wat de voorstanders der moraal zonder God betreft, wier meening door de „Revue" werd meegedeeld, was het zeer opvallend, dat zij zich heel niet uitlieten over de actieve, uitwerkende kracht van hun nieuwmodische zedeleer. Het is toch niet voldoende, dat een vertoog over of een leeraar in de zedekunde tot de menschen zegt: „Men moet dit doen en men moet dat laten." Als de moraal een voorschrift gegeven heeft, moet zij er ook de uitvoering van verzekeren.

Dit heeft Anatole Leroy-Beaulieu doen uitkomen door te wijzen op de bijzondere krachtdadigheid der godsdienstige zedeleer:

„Al zou ook de moraal zonder God", zegt hij, „zich er op toeleggen, gelijk enkele edele, misschien meer edelmoedige dan consequente geesten beproeven, de leeken-moraal op de gelijke hoogte te houden met de godsdienstige moraal, zouden toch al de pogingen der nieuwe leeraars haar niet dezelfde practische uitwerkingskracht kunnen mededeelen. Het is noch voor de menschen noch voor de volken voldoende, een leer te prediken zonder de middelen mede te deelen om ook dat hoog zedelijk ideaal te verwezenlijken. Welnu, de godsdienstige overtuiging, het geloof in God en in een toekomstig leven, de gewoonte van het gebed, de uitoefening van den eeredienst zelfs bieden de menschelijke zwakheid hulpmiddelen aan, die aan de zedeleer zonder God of hoogere wijding volslagen ontbreken.

„Ik bezocht voor eenige weken een dier godsdienstige scholen, welke het ondankbare Frankrijk met miskenning van alle rechten der vrijheid bezig is te sluiten. Boven ieder bed in de kleine cellen, die den thans verstrooiden leerlingen tot slaapkamertjes dienden, las ik de woorden: God ziet mij!— God ziet onze gedachten zoowel als onze handelingen, zoowel in het duister van den nacht als bij de stralen der zon; welke een kracht bezit dergelijke overtuiging op het kind, op de vrouw, op den man van rijpen leeftijd!

Deze onzichtbare en gestadige getuige van ons zedelijk leven, welks gids en rechter hij te gelijk is,—te vergeefs zoek ik waardoor de apostelen der zedeleer zonder God hem zouden kunnen vervangen."

Dit doorslaand bewijs voor de hoogere kracht der godsdienstige zedeleer is door geen der zedemeesters zonder God, wier meening door de „Revue" werd aangehaald, weerlegd of zelfs maar de aandacht waardig gekeurd. En toch is dit zeker een zoo gewichtig punt in het debat, dat daarvan alleen het antwoord behoorde af te hangen op de vraag, door het tijdschrift gesteld.

Intusschen zijn er eenige cijfers verschenen, die duidelijker spreken dan de redeneeringen van al de wijzen, door de „Revue" geraadpleegd. Zij kunnen geacht worden voor het betoog van Leroy Beaulieu te zijn, wat de proef is op de som.

Lang voordat de „Revue" haar zeer merkwaardig onder zoek begon, was de zaak al beslist door de autoriteiten van het openbaar onderwijs, die in de openbare scholen eenvoudig het onderwijs in de godsdienstige zedeleer door de moraal zonder God vervingen.

Men kan dus nu al zachtjes aan oordeelen over de uitwerkselen van de opvoeding zonder God of godsdienst. En daartoe bieden de statistieken een niet te versmaden hulpmiddel.

Volgens de jongste cijfers dan zijn er op het oogenblik te Parijs van de twee millioen inwoners maar ten naaste bij honderdduizend, die hun Paaschplicht nog vervullen Dat maakt op honderd personen vijf, die Paschen houden, en daarvan zijn dan nog vier vrouwen tegen maar één man. De voorstanders der moraal zonder God zullen zich daar ongetwijfel over verheugen als een onmiskenbaar teeken dat de godsdienstige zedeleer zichtbaar terrein verliest. Hun zal het zeker om dezelfde reden ook genoegen doen dat het aantal burgelijke begrafenissen, dat omstreeks 1860 nog maar 3000 bedroeg, thans tot 1700 is gestegen, dat is ongeveer het derde deel der overlijdens.

Misschien ook vinden zij het geen onrustbarend verschijnsel, dat het aantaal echtscheidingen, hetwelk in 1884 voor heel Frankrijk 1657 bedroeg, in 1902 was geklommen tot 8431. Er komt thans in Frankrijk een echtscheiding voor op 62 gezinnen, tegen 169 in Oostenrijk, 450 in Rusland en 577 in Engeland.

Daarbij verdient ook opmerking dat men in Frankrijk twee millioen gezinnen telt zonder kinderen en twee millioen met maar één kind.

Parijs schenkt jaarlijks het leven aan 18000 buitenechtelijke kinderen, dat is meer dan een vierde der geboorten. De gestichten der hoofdstad tellen 30.000 verlaten kinderen.

De hoofdstad telt 250.000 publieke vrouwen.

Men zal moeten erkennen dat de uitwerking der onafhankelijke moraal zich al duidelijk laat waarnemen. Maar de meest sprekende cijfers moeten nog komen.

De meest "vrije" romans worden gedrukt in 150.000 exemplaren. Maar het aantal misdaden en vergrijpen, dat in 1880 toch al 167000 beliep, was in 1892 al geklommen tot een ronde 700.000.

Vooral de criminaliteit bij de jeugd neemt op schrikbarende wijze toe, en hierbij is zeker de invloed der opvoeding zonder God niet te miskennen. In 1882 kwamen er 16000 strafbare feiten voor; tien jaar later waren er 9000, waarvan 2000 gepleegd door vrouwen.

Wat de kinderzelfmoorden betreft, die zijn in tien jaren tijds van 140 tot 460 aangegroeid.

In hetzelfde tijdsverloop is het gilde der vagebonden aangegroeid van 1000 tot 3300 en vermeerderden de diefstallen, door kinderen gepleegd, van 5000 tot 45000. Ieder jaar werden er 1000 tot 1200 kinderen in de verbetergestichten opgesloten.

In 1884 werd er te Parijs 57000 hectoliter absinth gedronken. In 1897 was het cijfer geklommen tot 160.000 en sedert is het verbruik ieder jaar met een ronde 20.000 hectoliter toegenomen.

Het komt ons dan ook voor dat de *Revue* haar onderzoek in deze belangrijke aangelegenheid had kunnen

---

ceriumaarde, die voor slechts een honderdste deel gemengd met thoriumaarde de groene kleur geheel wegnam. En tegenwoordig weet men niet beter of het behoort zoo.

Men bekijke nu eens een Auerbrander van binnen. Zoo'n brander bestaat uit de kroon, de schoorsteen en den conus met de 5 fijne gaatjes, waardoor het gas in den brander stroomt. Doordat de schoorsteen op den conus geschroefd staat en de schoorsteen vier ronde luchtgaten heeft, mengt zich het gas dadelijk met lucht en het mengsel van lucht en gas, dat onder het gloeikousje uit de kroon van den brander stroomt, brant met blauwe vlam en doet het kousje gloeien en het bekende witte licht uitstralen. Als men dus de kroon, die lampeglas en gloeikousje draagt, van de schoorsteen aflicht en de schoorsteen afschroeft, blijft van den brander niets over dan de kleine conus, die de vijf fijne gaatjes draagt.

Op die vijf kleine gaatjes komt 't alles aan. Bij het plaatsen van den brander worden deze gaatjes door den fitter met een daarvoor speciaal bestemd instrumentje opgeboord op de juiste grootte, zoodat bij gewonen gasdruk 't gloeikousje juist goed gloeien kan. Dit luistert zeer nauwkeurig. Zorgt men nu van tijd tot tijd die gaatjes door te blazen of met een borsteltje te reinigen dan blijft het licht ook goed branden, zoolang het gloeikousje heel blijft, maar laat men den brander aan zich-zelf over, dan zullen onvermijdelijk na verloop van eenigen tijd de gaatjes verstoffen, want de heete lucht die door het lampeglas trekt, zuigt veel stof aan. Het licht wordt dan minder, waarop men met propjes papier en stukjes lucifer de luchtgaten van de schoorsteen eveneens verstopt, wat schijnbaar iets helpt, ten slotte laat men, dikwijls onnoodig, een nieuw gloeikousje opzetten en wordt dan door den fitter den brander gereinigd.

Het gevolg is geweest, dat men naar middelen gezocht heeft om het schoonmaken der branders te ontgaan en dat de zoogenaamde reguleerbranders in den handel gebracht zijn. Wanneer bij dezen brander de gaatjes verstopt raken kan men door een stelschroefje de gaatjes wijder stellen en ontgaat zoo de moeite de branders schoon te houden. Deze reguleerbranders komen dan ook meer en meer in zwang.

Zullen de petroleumlampen op den duur minder worden of verdwijnen? Zeker niet. Want de meeste menschen wagen zich niet aan een gloeilicht brander. Vroeger, wanneer de lamp slecht brandde wist men zich te helpen, maar de tegenwoordige brander is een meer ingewikkel toestel en dan zijn ook de gloeikousjes veel te breekbaar. Het beste wat van het gloeilicht te zeggen valt is dat het voor weinig geld een groote hoeveelheid licht geeft. Het electrische licht stelt welis-waar alles in de schaduw wat eenvoudigheid van behandeling betreft, daar hierbij volstrekt geen onderhoud, is maar de kosten zijn schrikbarend hoog en het voldoet slecht.

Maar ook dit kan verkeeren; de uitvinder van het gasgloeilicht Auer von Welsbach is ten minste reeds sedert enkele jaren werkzaam aan de vinding van een verbeterde electrische gloeilamp, ja is ongeveer vier jaren geleden reeds te voorschijn gekomen met een nieuwe electrische lamp, die echter in het geheel geen succes heeft gehad.

Ten slotte blijft het petroleumlicht wanneer de prijs van den petroleum laag is, nog een sterke concurrent van het gloeilicht. Met een modernen en schoongemaakten brander verkrijgt men een zeer bevredigend licht, dat het voordeel heeft ook klein gedraaid te kunnen worden; daarom ziet men, waar weinig licht noodig is, nog steeds petroleum aanwenden. De petroleumlamp zal wel licht blijven geven voor het volk.

sparen. Voor ieder die niet ziende blind is, valt het duidelijk waar te nemen dat met de godsdienstige zedeleer de zedelijkheid staat of valt. De hierboven meegedeelde cijfers leveren hier onmiskenbaar de proef op de som.

Ons dunkt dat deze cijfers, die we met nog verschillende niet minder sprekende zouden kunnen vermeerderen, duidelijk bewijzen dat het met de moraliteit in Frankrijk treurig gesteld is, sedert men stelselmatig de godsdienstige zedeleer onder het volk tracht uit te roeien en het opkomend geslacht met de moraal zonder God groot te brengen, terwijl een zoo „onafhankelijk” en „vrij” mogelijke pers, bladen, tijdschriften en romans de volwassenen dagelijks onderrichten in de onafhankelijke zedeleer.

(*De Gelderl.*)

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Vrijdagmorgen werd door den Hoogeerw. Pater Provicaris Apostolicus, Pastoor G. WILLEMS, in de kathedrale kerk een plechtige H. Mis van Requiem opgedragen voor de zielerust van Z. D. H. Mgr. WULFINGH z. g.

Havennieuws.

H. M. *Kortenaer*, die verleden Zondag van La Guaira in onze haven terugkeerde, zal eerstdaags wederom onze haven verlaten.

Koloniale Raad.

De sluiting van den Kolonialen Raad had Dinsdagmorgen plaats, nadat bijna een vol uur besteed was aan het voorlezen der notulen over de begrootingsdebatten. 't Is te hopen, dat er een middel kan gevonden worden, om dat voorlezen der notulen wat te verkorten. Als iedere spreker eens vóór de openbare zitting persoonlijk kon goedkeuren, wat hij gezegd heeft in een vorige vergadering, zou er reeds veel gewonnen zijn.

Nadat door den Gouverneur de eerste vergadering van het nieuwe zittingsjaar plechtig was geopend en hem door de Commissie uitgeleide was gedaan, heette de Voorzitter de twee nieuwe leden: Dr. C. ZEPPENFELDT en de heer H. M. PENSO welkom, waarop Dr. ZEPPENFELDT, ook namens den heer PENSO, bedankte en beloofde, dat zij hun best zouden doen om zich de hooge eer hunner keuze en benoeming waardig te maken door conscientieus alle wetsontwerpen, die zouden worden aangeboden, te bestudeeren, wars van alle persoonlijke belangen en inzichten, wars van alle persoonlijke sympathieën en antipathieën.

Een enkel eeresaluut mogen wij wel richten tot onzen geachten Collega H. M. PENSO en hem dringend de belangen der Curaçaosche Pers aanbevelen.

Hoedenindustrie.

Op het oogenblik telt de vlechtcursus 48 leerlingen, waaronder ook 2 van Bonaire. Het verdient zeker vermelding, dat zich bij de vrouwen uit het gewone volk, nu ook drie dames van beteren stand hebben gevoegd, die op haar beurt weer baanbreeksters beloven te worden voor anderen. Dat is de manier om deze industrie werkelijk algemeen te maken. Vooral die twee leerlingen van Bonaire kunnen later veel nut stichten op haar eiland. Zouden er op de eilanden nog niet een paar personen gevonden kunnen worden, die hier bij kennissen, of familieleden een 3 à 4 maanden kunnen gaan logeeren om den vlechtcursus bij te wonen en de fijnere methode later naar Aruba en Bonaire over te brengen? Spoedig zal een der leerlingen bevorderd kunnen worden tot onderwijzeres. Het is nu gebleken, dat het fijn-vlechten een kunst is, die meer inspanning en oplettendheid vordert, dan aanvankelijk verwacht werd.

Ook doet zich thans de behoefte gevoelen aan nog meer geroutineerde en nog volmaakter onderlegde leermeesteressen. Nog menige fijnigheid in de kunst wordt ontdekt, waarvan men het echte nog niet geheel te pakken heeft.

't Is te hopen, dat het Gouvernement zich toch eindelijk deze industrie wat meer zal aantrekken en er toe overga de hooge kosten te dragen om een bekwame hoedenvlechtsters uit Suaza, of Cuba over te laten komen en hier te bezoldigen.

Opmerkelijk is het, dat juist van 't jaar de vraag naar fijnere hoeden zoo veelvuldig is en voortdurend aanhoudt. De Maatschappij kon dezer dagen verschillende hoeden, op den cursus gemaakt, tegen *f* 6 per stuk verkoopen.

Als de vlechtsters nu maar spoedig een vaste, vaardige hand verkrijgen en geregeld goed afgewerkte hoeden kunnen inleveren.

Zoodra het aantal leermeesteressen groot genoeg is, zullen de cursussen over het eiland worden verspreid en op verschillende plaatsen worden gegeven.

Mijnontginning.

Op de Plantage Fuik zijn 100 arbeiders dezer dagen bedankt, omdat de uit Amerika ontvangen klinknagels noodig voor het vastleggen der spoorrails te groot waren en het werk dus niet verder kon gaan.

— Het voorbereidend onderzoek der terreinen van Noordkant is reeds aangevangen.

Brand.

— In den winkel van den heer J. G. MENGE, Breede Straat, Otrabanda, ontstond Woensdagavond een begin van brand ten gevolge van de ontploffing eener gasoline-lamp, die de bediende onvoorzichtig genoeg was, te willen vullen terwijl zij brandde. Persoonlijke ongevallen waren daarbij niet te betreuren, doch groot was de angst zoowel van den eigenaar van den winkel en zijn erboven wonend gezin, als van de aanwezigen en ter hulp toegesnelden, want in de onmiddellijke nabijheid bevonden zich vele brandbare stoffen.

De geleden stoffelijke schade is niet aanmerkelijk. (*De Vrijmoedige.*)

Examen.

Bij het gisteren gehouden examen slaagden voor de Duitsche taal Mej. L. MAAL en Mej. E. VAN ROMONDT. Onze hartelijke gelukwenschen.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Pedrito Brito, General Ciprino Castro, Adelina Eker, C. van Etten Zeilschip de Vooruitgang (2), Magdalena Leseur, en Carmen de La Cruz, c/o Simon Villasmil.

Zonder adres ontvangen een exemp. van de „Concordia gids N°. 14 en twee monsters verzonden door Wolfram & C°.

Suriname.

In het V. V. over de Begrooting van 1907 lazen wij het volgende, dat ook voor Curaçao van belang is:

Wat de vermeerdering der inkomsten betreft, deze is van zooveel verschillende factoren afhankelijk, o. a. toeneming der bevolking, haar grooter draagvermogen, weergesteldheid, toestand der cultures en dergelijke, dat Bestuur noch Vertegenwoordiging hierop veel invloed kan uitoefenen.

Met genoegen had men intusschen gezien, dat de cacao-uitvoer in het afgeloopen jaar ongeveer het dubbele bedroeg van dien over 1904, al was dat nog maar ongeveer de helft van normale tijden. Ook voor dit jaar schijnen de vooruitzichten niet ongunstig, want in het eerste kwartaal van dit jaar werden uitgevoerd 2214 balen tegen 1270 in hetzelfde tijdvak van 1905. Met het oog op de nog steeds voorkomende krulloten en versteeniging, hoewel hier en daar in mindere mate dan vroeger, erkende men met het Bestuur dat het onmogelijk is ook maar bij benadering te voorspellen hoeveel de opbrengst daarvan dit jaar zal beloopen.

Dat de goudproductie in 1905 het hoogste cijfer had bereikt, sedert deze industrie in het leven geroepen werd, nl. 1071 K. G. ruim en volgens het onlangs ontvangen draadbericht, dat er kans bestaat voor eene goede regeling van den uitvoer van bacoves, dit alles doet de hoop koesteren, dat langzamerhand de vooruitzichten zich gunstiger zullen doen aanzien.

Maar zeker zal de grootste staat tot vooruitgang en ontwikkeling van de kolonie gegeven worden door het tot stand komen van een of meer centrale suikerfabrieken.........

Op meerdere leden had het ontwerp den indruk gemaakt, dat bij de samenstelling daarvan te veel is gestreefd naar bezuiniging van geringe bedragen op de kleinere posten.........

Met het Bestuur erkende men, dat de Inspecteur van den landbouw in West-Indië door verschillende andere werkzaamheden, niet het minst door zijne dienstreizen naar Curaçao, zoozeer in beslag genomen wordt, dat de vraagstukken op botanisch, mycologisch en bacteriologisch gebied door hem niet ter hand kunnen worden genomen, zoodat de voorlichting, die men in de eerste plaats van dezen ambtenaar mocht verwachten en die met 't oog op de ziekten in de cacao-, koffie- en suikerrietaanplantingen zoo dringend noodig is, tot dusver moest achterwege blijven. Daar de landbouw, waarmede de ontwikkeling der kolonie zoo nauw verbonden is, aan oplossing dezer vraagstukken thans meer dan ooit behoefte heeft, wenschte men geen bezwaar te maken tegen het voorstel om den Inspecteur tijdelijk, bijv. voor den tijd van drie jaren, door een plantkundige te doen bijstaan, ten een einde de meest om oplossing vragende quaesties tot een goed einde te brengen.

Naar het oordeel van alle leden verdiende het echter verre de voorkeur den Inspecteur van den landbouw, met behoud van de hem op de begrooting toegekende bezoldiging benevens een personeele toelage tot aanvulling met het bedrag, dat voor rekening van Curaçao komt, te ontheffen van zijne diensten op Curaçao, waardoor hij in staat zou zijn zich geheel te geven aan zijne betrekking alhier. Zou het Bestuur niet de noodige stappen hiertoe kunnen doen bij het Opperbestuur? Zoodoende zou de aanstelling van den plantkundige wel kunnen vervallen.

(*De Surinamer.*)

Muziekuitvoering.

Woensdagavond verraste ons het muziekkorps van H. M. *Kortenaer* met een keurige uitvoering in het paviljoen Wilhelmina.

Eene groote menigte kwam luisteren naar de mooie muziek.

Buitenland.

ITALIE.

De uitbarsting van den Vesuvius. — Het groote dak van de markthal Monte Oliveto te Napels is ingestort onder het gewicht van de asch en het zand, dat de Vesuvius over Napels had uitgestrooid. Toen de ontzettende slag gehoord werd, liep van alle kanten de bevolking te hoop; kermende vrouwen poogden in den reusachtigen puinhoop haar mannen te bereiken; wanhopige mannen hun vrouwen en kinderen. Zooals meer bij groote rampen schimpten verbijsterde lieden op de langzaamheid van het reddingswerk, die toch noodig was om nieuwe ongelukken te voorkomen. Een sterk cordon van carabinieri hield met moeite het publiek terug, dat zich op de ruïne wilde werpen, waaruit vreeselijke kreten van pijn en om hulp opstegen. Evenals bij de ramp te Nagold in Wurtemberg werden ook hier de slachtoffers akelig verminkt voor den dag gebracht. Hun aantal bedraagt 12 dooden, 24 zwaar- en 100 lichtgewonden. Een leger van dokters, verplegers, politieagenten, brandweermannen en bootwerkers hield zich bezig met de redding en verzorging der bedolvenen. De hertog en de hertogin van Aosta bezochten de markt spoedig na de ramp en begaven zich daarna naar het Pelgrims-hospitaal om de gewonden toe te spreken. De dooden zijn ten deele onherkenbaar.

Omtrent de ramp, de instorting der kerk te San Guiseppe wordt nader gemeld, dat een aschregen op de plaats neerdaalde, die 's nachts dichter werd. De pastoor deelde den geloovigen mee, dat 's morgens een H. Mis zou worden opgedragen om uitkomst af te smeeken. Toen de godsdienstoefening begon, waren honderden aanwezig, maar niemand had gelet op den zwaren hoop asch, die op het dak der kerk lag opgestapeld. Omstreeks 9 uur stortte plotseling de nok van de kerk met don-

derend geraas naar beneden. De kerk had slechts twee uitgangen, zoodat er een onbeschrijflijke verwarring ontstond. De priester vluchtte in de sacristie, de geloovigen drongen naar de hoofddeur. Honderd ongeveer bereikten de open lucht; tweehonderd werden bedolven onder de aschlaag en het houtwerk van het dak. De asch lag weldra drie meter hoog in de kerk, zoodat de ongelukkigen staande in een oogwenk den verstikkingsdood stierven. Soldaten togen weldra aan het reddingswerk. Reeds meer dan honderd lijken zijn nu te voorschijn gebracht; de meeste van vrouwen.

De menigte, welke om het ingestorte gebouw was te hoop geloopen, verkeerde in zoo'n staat van zenuwachtige overspanning, dat het plein en de toegangen tot den puinhoop door een kordon karibiniers moest worden afgezet.

De huizen, welke de plaats omringen, welke door het vernielde gebouw werd ingenomen, zijn, met het oog op mogelijke rampen, ontruimd. Het reddingswerk is zeer moeilijk, daar bij het wegruimen van balken en steenklompen, licht nieuwe gedeeltelijke instortingen kunnen plaats vinden, welke noodlottig zouden kunnen zijn voor nog niet verloste gekwetsten onder de puinhoopen.

Het is een dieptreffend gezicht, tal van katholieke geestelijken ter plaatse bezig te zien met het toedienen van de H. Sacramenten aan stervenden en zeer zwaar gewonden.

Uit de puinhoopen van de kerk te San Guiseppe heeft men thans, volgens een telegram uit Napels, 105 lijken te voorschijn gehaald. Men gaat nog steeds voort met lijken te voorschijn te halen uit de puinhoopen van verschillende wijken.

Naast het verlies van menschenlevens staat een geweldige stoffelijke schade in deze geheele streek. Voor jaren zal er niets groeien in dit weleer zoo vruchtbaar gebied, dat aan den voet van den Monte Somma zich over meer dan 20 KM. breedte uitstrekt.

Z. H. de Paus heeft aan kardinaal Prisco, aartsbisschop van Napels, telegraphische om uitvoerige inlichtingen omtrent de ramp gevraagd.

De koning van Italië heeft aan den minister-president Sonnino 100.000 lire gegeven voor de slachtoffers der Vesuvius-uitbarsting.

Ook Z. H. de Paus zond groote giften naar de geteisterde plaatsen.

Advertentien.

Curaçaosche Maatschappij

tot Bevordering van Landb., Veeteelt, Zoutw. en Visscherij.

ALGEMEENE VERGADERING VAN LEDEN DER MIJ. op WOENSDAG den 16den Mei, e. k., s'avonds half acht. in de Bovenzaal der Sociëteit: „DE GEZELLIGHEID" alhier,

AGENDA:

1°. Jaarlijksch Verslag over 1905.
2°. Verkiezing van een Lid van het Bestuur, wegens periodieke aftreding.
3° Aanbieding der Rekening over 1905 en benoeming eener Commissie tot onderzoek der Rekening.
4°. Aanbieding der Begrooting voor 1907 en benoeming eener Commissie tot onderzoek der Begrooting.
5°. Voorstel van het Bestuur de Begrooting voor het loopende dienstjaar te wijzigen in dier voege, dat zij gelijk wordt aan die, welke voor 1907 is ingediend.
6°. Eenige opmerkingen over Grondbewerking en Bemesting. In te leiden door den Heer G. B. Dussel.
7°. Bespreking van de geitenhouderij in verband met de divi-divi cultuur.
8°. Rondvraag.

Curaçao 8 Mei 1906.

Het Bestuur der Mij.,
H. H. R. CHAPMAN, Voorz.
G. B. DUSSEL, Secretaris.

Curaçao, 9 April 1906.

Bekendmaking.

De Voogdij-Raad op Bonaire maakt hierbij bekend, dat hij voorloopig zijne gewone vergaderingen zal houden op den eersten Maandag van elke maand, in de Raadzaal te Kralendijk.

Bonaire, den 9den April 1906.

De Secretaris van den Raad voornoemd,
N. VAN MEETEREN JR.

Bekendmaking.

De Secretaris van den Voogdij-Raad op Bonaire maakt hierbij bekend, dat hij op zijn kantoor te spreken zal zijn op alle werkdagen van 1 — 3 uur n. m.

Bonaire, den 9den April 1906.

De Secretaris voornoemd,
N. VAN MEETEREN JR.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1906.	Caracas	Zulia.	Philad.	Marcb.	Carcas.	Zulia.
Vertrekt van NEW-YORK	April 28	Mei 5	Mei 12	Mei 19	Mrt. 26	Juni 2
Komt aan te SAN JUAN	Mei 3		17		31	
Vertrekt van „	4		18		Juni 1	
Doet CURAÇAO aan	6		20		3	
Komt aan te LA GUAIRA	7	12	21	26	4	9
Vertrekt van „	9	13	23	27	6	10
Komt aan te PTO. CABELLO	10		24		7	
Vertrekt van „	11		25		8	
Komt aan te CURAÇAO	12	14	26	28	9	11
Vertrekt van „	13	21	27	Juni 4	10	18
Doet LA GUAIRA aan	14		28		11	
„ PONCE „						
„ SAN JUAN „	16		30		13	
Komt aan te NEW-YORK	21	28	Juni 4	11	18	25

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida	Zulia
Vertrekt van CURAÇAO	Mei 7	Mei 14	Mei 21	Mei 28	Juni 4	Juni 11
Komt aan te MARACAIBO	8	15	22	29	5	12
Vertrekt van „	11	19	25	Juni 2	8	16
Komt aan te CURAÇAO	12	20	26	3	9	17

Drukker:
ALFREDO F SINTIAGO